

Một năm cầm quyền, Joe Biden đã xóa được « bóng » của Donald Trump ?

Minh Anh / RFI

11/11/2021

Tổng thống Mỹ Joe Biden trong buổi phát biểu tại Nhà Trắng, Washington, ngày 05/11/2021. REUTERS - EVELYN HOCKSTEIN

Ngày 03/11/2021 là tròn đúng một năm Joe Biden đắc cử tổng thống. Nhưng món quà mừng một năm cầm quyền là kết quả thất bại của đảng Dân Chủ trong cuộc bầu cử thống đốc bang Virginia, nơi cách nay một năm, cử tri dồn phiếu cho Joe Biden để đánh bại Donald Trump trong cuộc bầu cử tổng thống. Một cú tát như trời giáng. Một lời cảnh báo cho phe Dân Chủ trong cuộc bầu cử quốc hội giữa kỳ năm 2022. Chiếc bóng của Trump vẫn còn đó ?

Christophe Le Boucher, nhà báo và đồng tác giả tập sách « Ảo ảnh bị mất của nước Mỹ phe Dân Chủ », trên đài BFMTV nhắc lại, Joe Biden được bầu chọn dựa trên hai lời hứa : Trở lại với sự bình thường sau những năm lộn xộn của Trump, của đại dịch Covid-19, cái chết của George Floyd và Khôi phục lại vị thế nước Mỹ.

Nhưng sau một năm cầm quyền, những cam kết này của ông dường như vẫn khó được thực hiện. Ở trong nước, tỷ lệ được lòng dân của Joe Biden tụt giảm thê thảm. Có đến 51% số người được hỏi (thăm dò của Politico/Morning Consult), thậm chí là 54% (NBC News hồi tháng 10/2021) cho biết không tán đồng cách điều hành của chủ nhân Nhà Trắng hiện nay.

Những khó khăn của Biden

Kết quả cuộc bầu cử tại bang Virginia, hôm 03/11/2021 là một minh chứng hiển nhiên. Ứng viên đảng Cộng Hòa Glenn Youngkin, 54 tuổi, đã giành thắng lợi trước đại diện đảng Dân Chủ, Terry McAuliffe, 64 tuổi, bất chấp việc đích thân tổng thống Joe Biden, cựu tổng thống Barak Obama và phó tổng thống Kamala Harris đến cổ vũ vận động.

Tổng thống Mỹ biện giải cho thất bại này là do đất nước đang trong một bối cảnh tế nhị : « Người dân tức giận và sống trong nỗi lo bất định. Có nhiều nguyên nhân để giải thích : Covid, giáo dục, thị trường lao động hay như còn có khủng hoảng nhiên liệu nữa. »

Tuy nhiên, giới phân tích tại Pháp cho rằng thất bại bầu cử ở Virginia ít nhiều phản ánh những khó khăn mà ông Biden đang trải qua, bắt đầu từ cuộc khủng hoảng di dân lớn chưa từng có hồi tháng 4/2021 để rồi phải đi đến quyết định duy trì hạn ngạch nhập cư do Trump thiết lập, chương trình tiêm ngừa cũng bị một bộ phận người dân phản đối, hay như việc thông qua hai kế hoạch chấn hưng kinh tế...

Gerard Araud, cựu đại sứ Pháp tại ở Mỹ (2014-2019) trên đài truyền hình Arte, cho rằng đó còn là do sự chia rẽ trong nội bộ đảng Dân Chủ, gây khó khăn cho những chương trình cải cách mà Biden muốn thực hiện như cam kết trong cuộc vận động tranh cử.

« Tại một đất nước thật sự đang bị chia rẽ sâu sắc, với một đảng Cộng Hòa vẫn còn chịu sự ảnh hưởng của Donald Trump và luôn từ chối hợp tác với chính quyền hiện hành. Trong một hệ thống tổng thống mà ở đó không có điều gì có thể thực hiện được nếu như cả hai đảng không muốn làm việc chung với nhau.

Rồi người ta còn có một đảng Dân chủ đang bị chia rẽ giữa một bên ôn hòa và bên kia là một cánh tả mỗi lúc một tả, thì ông Biden, một người thuộc cánh trung khó thể nào mà thực thi các chương trình của mình.

Có hai kế hoạch tái khởi động : Một dành cho cơ sở hạ tầng và một chủ yếu để cho các vấn đề xã hội. Từ nhiều tháng qua, ông ấy cố gắng cho thông qua, nhưng đảng Dân Chủ đã không tài nào có được sự đồng thuận giữa hai phe. »

Nỗi thất vọng của cử tri Virginia

Đối với nhà chính trị học Marie-Christine Bonzom, trên tờ HuffingtonPost, cử tri Virginia đã biến cuộc bầu cử này như là một « cuộc trưng cầu dân ý để chống lại chính quyền Biden ». Phải chăng đó là vì có bóng dáng Trump trong cuộc bầu cử ? Giới phân tích tại Pháp tin rằng « Không ». Ông Gérard Olivier, nhà nghiên cứu Viện Triển vọng và An ninh tại châu Âu, trên đài Arte nhắc rằng ứng viên đảng Cộng Hòa, ông Glenn Youngkin, khi tranh cử đã luôn tìm cách tỏ ra giữ khoảng cách với Trump.

« Trên thực tế, lần này, cử tri lắng nghe Youngkin bởi vì ông ấy chỉ nói với họ về cuộc sống thường nhật, về lạm phát, về giá xăng dầu đã tăng gấp đôi trong vòng có 10 tháng, về giáo dục và nhiều chủ đề khác nữa. Chính vì vậy mà họ bỏ phiếu cho Youngkin. Ở đây không chỉ có những cử tri ủng hộ đảng Cộng Hòa, mà còn có rất nhiều

người thân đảng Dân Chủ và cử tri độc lập, những người từng bỏ phiếu cho Biden cách nay một năm và nay họ đã bỏ phiếu cho Youngkin. »

Nếu như chiến dịch tiêm chủng ngừa Covid-19, lĩnh vực hiểm hoi duy nhất mà Joe Biden vẫn còn được đa số người dân ủng hộ và thể hiện rõ sự khác biệt với người tiền nhiệm trong cách xử lý dịch bệnh, thì bà Charlotte Recoquillon, chuyên gia về Hoa Kỳ, Viện Địa chính trị Pháp, cũng trên đài Arte, nhận thấy rằng Joe Biden đang trả giá cho những hứa hẹn cải cách cho đến giờ vẫn chưa được thực hiện.

« Ở đây còn có việc tổng thống Biden đã không thể nào cho thông qua được các cải cách như ngành cảnh sát, xóa nợ cho sinh viên, nghỉ phép bệnh hay như nghỉ hộ sản và nhất là vấn đề giữ trẻ nhỏ vẫn luôn là câu hỏi lớn.

Đó là những chủ đề tranh cử mà nhờ đó ông ấy đã huy động được cử tri cánh tả, những người cấp tiến, và phe dân chủ xã hội cũng như là phong trào Black Live Matter. Những người này giờ cảm thấy rất thất vọng.

Về cuộc bầu cử giữa kỳ, tôi tin rằng mối tương quan lực lượng đang được tái tổ chức một lần nữa để làm cho ông Biden hiểu rằng nỗi sợ tỏ ra quá cấp tiến có nguy cơ buộc ông trả giá rất đắt ».

Afghanistan : Vết đen khó phai

Về điểm này, rõ ràng là có một sự đoạn tuyệt với thời kỳ Donald Trump : Không còn những dòng tweet thô lỗ, không còn chuyện thay đổi quay ngoắt bất thành lỉnh trong đối ngoại, cũng không còn những lời chửi rủa ngoài mong đợi nhắm vào các đồng minh hay xích lại gần với những chính phủ chuyên chế. Thời kỳ của những « bức thư tình » với Kim Jong Un và những lời dọa dẫm cho « Little Rocket Man » đã qua.

Thay vào đó, theo nhận định của ông Jeff Hawkins, cựu đại sứ Mỹ và là nhà nghiên cứu của Viện Quan hệ Quốc tế và Chiến lược (IRIS), nguyên thủ Mỹ tìm cách nối lại với chính sách của Obama, bất kể là trong việc nối lại đàm phán hạt nhân với Iran, hay việc Hoa Kỳ trở lại với Thỏa thuận Paris về khí hậu.

Dù vậy, cựu đại sứ Mỹ cũng nhận thấy đôi khi có một sự tiếp nối đáng kinh ngạc với chính sách đối ngoại của Trump, mà hồ sơ Afghanistan là một ví dụ điển hình. Một quan điểm cũng được cựu đại sứ Pháp ở Mỹ, ông Gerard Araud đồng chia sẻ trên đài Arte.

« Trên thực tế, rõ ràng là có một hình thức tiếp nối từ Obama sang Trump, rồi từ Trump sang Biden. Cả ba nhân vật này đều hiểu rằng người dân Mỹ đã ngán ngẩm với những cuộc can thiệp bên ngoài. Nước Mỹ không còn muốn là hiến binh của thế giới và cả ba vị tổng thống này, mỗi người với một phương pháp riêng, một cách tự nhiên lại đi về cùng một hướng.

Ở Kabul, tôi không bàn về cách thức thực hiện, nhưng rõ ràng là ông Biden đang thực thi một chính sách của Trump, mà chính sách này vốn dĩ đã có từ thời Obama. Vào thời đó, ông Obama đã từng thông báo ý định thoái lui của Hoa Kỳ. »

Chỉ có điều, khi bất chấp những ý kiến của giới tướng lĩnh và các đồng minh trong khối NATO, Biden vẫn duy trì đường hướng của Trump. Cuộc triệt thoái diễn ra trong hỗn loạn ở Kabul và hình ảnh hàng ngàn người Afghanistan tìm cách chạy trốn quân Taliban trong nỗi tuyệt vọng tại sân bay, vô hình chung đã tạo nên một vết đen khó phai và có thể sẽ đeo bám Joe Biden cho đến cuối nhiệm kỳ.

Hồ sơ Afghanistan cũng là một trong những nguyên nhân dẫn đến thắng lợi của đảng Cộng Hòa tại bang Virginia. Bởi vì, đây chính là nơi sinh sống của nhiều gia đình quân nhân và trú đóng nhiều căn cứ quân sự Mỹ, theo như lưu ý của nhà chính trị học Marie-Christine Bonzom trên trang mạng HuffingtonPost.

Chống Trung Quốc : Một chính sách tiếp nối với Trump ?

Ngoài ra, còn có một điểm khác cũng được hầu hết giới quan sát tại Pháp cùng đồng tình : Giống như dưới thời Donald Trump, cuộc độ sức Mỹ - Trung vẫn sẽ tiếp diễn, từ Trump, Biden và thậm chí cho đến « 5 đời tổng thống sau đó », như phân tích của ông Gerard Araud. Theo đó, « cuộc đối đầu toàn diện đang diễn ra giữa Mỹ và Trung Quốc sẽ kiến tạo nên các mối quan hệ quốc tế trong những thập niên sắp tới. ».

Trong cuộc độ sức này, châu Âu sẽ người ngoài cuộc. Vì sao ? Chuyên gia Gerard Olivier đưa ra các giải thích :

« Bởi vì hai cường quốc lớn này đang tranh giành thế bá quyền ở thế kỷ 21. Đương nhiên, châu Âu thoái lui là điều không thể tránh khỏi. Nhìn từ phía Hoa Kỳ, có một sự thất vọng đối với Trung Quốc. Nghĩa là, kế hoạch của Mỹ để Trung Quốc tham gia vào Tổ chức Thương mại Thế giới chính là để Trung Quốc mở cửa rộng hơn, và Hoa Kỳ như vậy có thể làm ăn với Trung Quốc nhiều hơn như là họ đã làm với nhiều nước khác. Và quan hệ giao thương sẽ dẫn đến những thay đổi trong quan hệ chính trị.

Thế nhưng, đó không phải là tất cả những gì người ta nhìn thấy ở Trung Quốc. Ngược lại, người ta chỉ thấy chế độ mỗi lúc một cứng rắn hơn, Tập Cận Bình là chủ tịch mãi mãi. Rồi còn có các vấn đề về người Duy Ngô Nhĩ, Hồng Kông và giờ là Đài Loan nữa. Và

thế là Hoa Kỳ cũng thế, trở nên cứng rắn hơn trước một Trung Quốc ngày một chuyên chế. »

Cuối cùng, nếu như khác với Trump, tổng thống Biden nhấn mạnh nhiều đến tầm quan trọng và sự trường tồn của các mối quan hệ đồng minh, điều đó cũng không ngăn cản được Biden phản bội lại đồng minh lâu đời nhất của Mỹ là nước Pháp, trong vụ hợp đồng của tàu ngầm của Úc và thành lập liên minh quân sự AUKUS, khiến mối quan hệ đồng minh bị sút mẻ.

Nói một cách khác, mức độ khó đoán khó lường của Joe Biden có lẽ cũng không kém gì Trump. Sự việc dẫn đến một cuộc khủng hoảng ngoại giao chưa từng có và khiến người ta không khỏi tự hỏi : Sau một năm cầm quyền, liệu Biden có đã xóa được dấu vết Donald Trump hay chưa ?

[RFI](#)